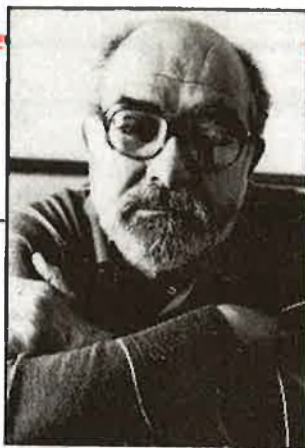

El rastre del feixisme.

Vicent Ventura

Rosenthal volia explicar l'èxit del *Tirant* als Estats Units, però no va poder fer-ho, i, malgrat estar informat del fet que «aquest grup existia i del que pensava», se'n va sorprendre. Fins i tot, s'hi va sentir afectat. És natural, aquestes són coses que únicament s'entenen viscudes. Perquè una cosa es llegir que han posat dos bombes a ca Fuster, per exemple, i una altra veure les finestres destruïdes, els llibres cremats i, sortosament, Fuster viu, malgrat la intenció evident dels agressors. Comentant els fets de la Llotja, Rosenthal ha dit que tot el que li ha passat ha estat «com veure un poc la cara del feixisme, en el sentit que són —els agressors— absolutament impermeables a la raó».

Ell se n'ha anat ja, i potser no hi tornarà més o, si ho fa, passatgerament, sabrà prendre les mesures de seguretat adients. Nosaltres, però, ens hi quedem. I no ens queda el recurs ni de la fugida a Barcelona, com ara és, segons sembla, la consigna. Hi ha qui creu que no estaria malament, però ens és impossible, i no per cap voluntat més o menys heroica, sinó per un discret sentiment

de dignitat, i perquè seria abandonar una realitat amarga per una, diguem-ne, «solució» artificial. Cadascú és d'on és, i no pot triar la identitat més còmoda.

Ara bé, no ens hem d'enganyar. Costarà molt liquidar aquest clima d'intolerància i agressivitat. Els socialistes creuen que amb les concessions han distés la situació. Però ¿com haurien d'haver-ho aconseguit? ¿Amb el tros de blau afegit, que no respon a cap raó heràldica? ¿Eliminant una denominació combatent i canviant-la per una altra que no designa res? ¿Amagant zelosament el nom històric i científic de la llengua?

Supose que, entre els qui manen, alguns volen, efectivament, la normalització del valencià, però és segur que molts preferirien una llengua agonitzant que una llengua salvada. Seria un problema menys amb què en-

frontar-se a l'hora d'establir l'autonomia. Es molest, com a mínim molest, tenir un passat independent i haver d'intentar la paròdia. Hi ha autonomies que s'han hagut d'inventar la bandera; d'altres, l'himne; d'altres, els impostos, com ara l'autonomia més inversemblant de totes, la del senyor Leguina; però només la valenciana té els problemes de la denominació, la llengua, la bandera, el passat històric, etc. Són problemes que ha plantejat la dreta, efectivament, però als quals l'esquerra autoanomenada «útil» ha respost amb por i ambigüitat.

Rosenthal, que per cert és jueu, fet que, conegut a temps, hauria permès als seus agressors afegir un poc més de virulència, justificant-la amb la clàssica «confabulació» amb la maçoneria i el comunisme, diu que la qüestió lingüística és una «qüestió de fets i no d'actituds». Però no són els fets el que compta en un país tan dissortat com el nostre, on passa allò que deia Dürrenmatt, el qual citava l'altre dia Manolo Vázquez Montalbán, i que escau com anell al dit: «¿Quins temps aquests, en què s'ha de lluitar per allò que és evident!»

SUBSCRIPCIÓ A LA REVISTA

1r. cognom..... 2n.....

Nom..... Domicili.....

Població..... D. P..... Tel. part.....

Lloc de naixement..... Any de naixement.....

Professió..... Lloc de treball.....

Se subscriu al setmanari EL TEMPS per un any per la quantitat de:

5.850 pessetes 10.500 pessetes (Europa) Firma

Pagarà: semestralment anualment

Forma de pagament: Dom. bancària Tàl. bancari Gir postal.

En el cas corresponent, ompliu la domiciliació bancària.

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Distingits senyors:

Caixa o banc..... Agència.....

Carrer..... Ciutat.....

Els pregue que als rebuts que a nom d.....

Domicili..... Població.....

presentarà EDICIONS DEL PAÍS VALENCIÀ, S. A., per un total de..... ptes.

a pagar en..... terminis semestralment anualment per la quantitat de ptes..... siguen

pagats amb càrrec al compte corrent núm...... a la llibreta d'estalvis.....

..... de..... de 198.....